

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

**з навчальної дисципліни „СІМЕЙНЕ ПРАВО”
підготовки бакалавра спеціальності 081 «Право»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
24 березня 2016 року
протокол № 8
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СІМЕЙНОГО ПРАВА

Тема 1. Сімейне право як підгалузь цивільного права України

1. Завдання для самоперевірки засвоєних знань

Дати відповідь на контрольні питання:

1. Визначення сімейного права України як галузі права, науки і навчальної дисципліни.
2. Методи регулювання в сімейному праві.
3. Принципи сімейного права
4. Система сімейного права.
5. Функції сімейного права.

2. Виконати практичне завдання:

1. Здійснити порівняльний аналіз дефініцій сімейного права.
2. Розмежувати поняття «сімейного права як підгалузі цивільного права» та «навчальної дисципліни «Сімейне право».
3. Скласти схему «Місце сімейного права у системі права України».
4. Систематизувати інформацію щодо основних проблем сімейних відносин та правових шляхів їх вирішення.

3. Розв'язати тестові завдання:

1. Які суспільні відносини регулюються нормами сімейного права?
 - а) особисті немайнові відносини, не пов'язані з майновими;
 - б) майнові відносини;
 - в) особисті немайнові відносини, пов'язані з майновими;
 - г) майнові та пов'язані з ними особисті немайнові сімейні відносини.
2. Сімейне право України – це:
 - а) галузь права, яка регулює сімейні відносини;
 - б) галузь права, яка регулює суспільні відносини в сфері укладення шлюбу;
 - в) підгалузь цивільного права, що регулює сімейні відносини;
 - г) галузь права, яка регулює майнові та особисті немайнові відносини.
3. Які з перелічених нижче відносин регулюються нормами сімейного права?
 - а) кримінальні;
 - б) трудові;
 - в) майнові;
 - г) земельні.
4. Сімейні правовідносини регулюються такими методами:
 - а) методи дозволу, припису і заборони;
 - б) деструктивний та методологічний методи;
 - в) імперативний і диспозитивний;
 - г) емпіричний метод та метод дозволу.

5. Диспозитивний метод, як один з методів регулювання сімейних відносин, полягає у:

- а) покладенні на суб'єктів сімейних правовідносин обов'язку вчинити певні дії, визначені законом;
- б) обмеженні вчиняти певні дії;
- в) вільному здійсненні тих видів діяльності, які не заборонені законом;
- г) прямій вказівці діяти певним чином.

Тема 2. Джерела сімейного права

1. Завдання для самоперевірки засвоєних знань

Дати відповідь на контрольні питання:

1. Поняття джерел сімейного права.
2. Класифікація джерел сімейного права України.
3. Конституція України як основа сімейного права України.
4. Міжнародні договори як джерела сімейного права України.
5. Шляхи вдосконалення сімейного законодавства України.

2. Виконати практичне завдання:

1. Адвокат на судовому засіданні стверджував, що суди мають враховувати, що до введення в дію Указу Президії Верховної Ради СРСР від 8 липня 1944 р. фактичні шлюбні відносини мали такі самі правові наслідки, як і зареєстрований шлюб, за умови, що ці відносини не припинялися, але шлюб не був зареєстрований внаслідок смерті чи пропажі безвісти на фронті одного з подружжя. Оскільки норми законодавства колишнього СРСР із цих питань не суперечать Конституції та законам України, вони можуть застосовуватися судами на підставі постанови Верховної Ради України від 12 вересня 1991 р. «Про порядок тимчасової дії на території України окремих актів законодавства Союзу РСР».

У заяві до районного суду про стягнення аліментів позивач на обґрунтування своїх вимог послався на Указ Президії Верховної Ради Української РСР «Про деяку зміну порядку стягнення аліментів на неповнолітніх дітей» від 10.02.87.

Чи відповідає чинному законодавству України точка зору адвоката?

Які групи відносин регулює СКУ?

Навести приклади і розробити структурно-логічну схему відносин, що регулюються СКУ.

Чи є чинними зазначені у задачі нормативні правові акти?

2. Громадянин Іван, який постійно проживає в Росії, у 17-річному віці одружився на території України.

Чи дійсний цей шлюб на території Росії, де шлюбний вік для обох статей становить 18 років?

Які законодавчі акти України регулюють шлюбні та сімейні відносини між іноземцями?

Навести приклади колізії законів щодо шлюбних і сімейних відносин. Як усуваються ці колізії?

Перелічити принципи сімейного права.

3. Розв'язати тестові завдання:

1. Сімейний кодекс України прийнятий:

- а) 10 січня 1999 року;
- б) 20 липня 2001 року;
- в) 10 січня 2002 року;
- г) 16 січня 2003 року

2. Сімейний кодекс України має:

- а) 5 розділів

- б) 6 розділів
- в) 7 розділів
- г) 8 розділів

3. Імперативний метод, як один з методів регулювання сімейних відносин, полягає у:

- а) вільному здійсненні тих видів діяльності, які дозволені законом;
- б) дозволі вчиняти певні дії;
- в) покладенні на суб'єктів сімейних правовідносин обов'язку вчинити певні дії, визначені законом;
- г) наданні особі права діяти певним чином.

4. Які з перелічених нижче актів не відносяться до джерел сімейного права?

- а) закони;
- б) підзаконні нормативно-правові акти;
- в) Постанови Верховної Ради України;
- г) індивідуальні правові акти.

5. Які з перелічених кодифікованих актів здійснюють регулювання сімейних правовідносин в Україні:

- а) Сімейний кодекс України;
- б) Аграрний кодекс України;
- в) Земельний кодекс України;
- г) Кодекс законів про працю України.

Тема 3. Сімейні правовідносини

1. Завдання для самоперевірки засвоєних знань

Дати відповідь на контрольні питання:

1. Поняття та особливості сімейних правовідносин.
2. Структурні елементи сімейних правовідносин.
3. Підстави виникнення, зміни та припинення сімейних правовідносин.
4. Класифікація сімейних правовідносин.
5. Нормативно-правові акти, що регулюють сімейні правовідносини.

2. Виконати практичне завдання:

1. Студентка з України одружилася з іноземним студентом і переїхала з ним до Болгарії, не змінивши громадянства.

Чи повинна вона дотримуватись вимог іноземного законодавства у шлюбно-сімейних відносинах?

Іноземний студент із В'єтнаму (Греції, Румунії) має намір взяти шлюб в Україні.

Чи потрібна згода органів держави постійного місця проживання на реєстрацію шлюбу з іноземцем? Чи буде іноземець користуватися в Україні правами і виконувати обов'язки у шлюбних та сімейних відносинах нарівні з громадянами України?

2. Особа без громадянства, яка постійно проживає в Україні, має намір взяти шлюб з іноземцем.

Чи користується особа без громадянства в Україні правами і чи виконує обов'язки в шлюбних та сімейних відносинах нарівні з громадянами України?

Які документи подає особа без громадянства, яка постійно (тимчасово) проживає в Україні, для реєстрації шлюбу?

3. Розв'язати тестові завдання:

1. Зарученими вважаються особи:

- а) які одружилися;
- б) які подали заяву до органу ДРАЦСу про реєстрацію шлюбу;
- в) які бажають одружитися;
- г) які подають заяву до органу ДРАЦСу про розлучення;

2. Що, крім суб'єктів та об'єктів, відноситься до елементів сімейних правовідносин?

- а) об'єктивна сторона сімейних правовідносин;
- б) суб'єктивна сторона сімейних правовідносин;
- в) зміст сімейних правовідносин;
- г) причинний зв'язок між суб'єктом та об'єктом.

3. Під подіями, як однієї із підстав виникнення, зміни і припинення сімейних правовідносин, розуміють:

- а) юридичні факти, які виникають незалежно від волі людей;
- б) юридичні факти, які виникають за волею людей;
- в) сукупність дій та нормативних актів, на підставі яких ці дії вчиняються;
- г) нормативні акти, прийняті компетентними органами;

4. Які з перелічених нижче відносин можна віднести до сімейних правовідносин:

- а) земельні;
- б) податкові;
- в) аліментні;
- г) трудові.

5. Сімейні правовідносини регулюються такими методами:

- а) методи дозволу, припису і заборони;
- б) диспозитивним методом;
- в) імперативним методом;
- г) правильні варіанти б) і в).

Тема 4. Поняття шлюбу та сім'ї. Укладення шлюбу

1. Завдання для самоперевірки засвоєних знань

Дати відповідь на контрольні питання:

1. Поняття сім'ї, її значення.
2. Поняття шлюбу.
3. Умови вступу до шлюбу.
4. Порядок укладення шлюбу.
5. Підстави визнання шлюбу недійсним.

2. Виконати практичне завдання:

1. Ірина у 10-річному віці залишилася сиротою, і її взяв на виховання дядько, у якого був рідший син Андрій. Згодом діти покохали один одного і вирішили побратися. Батьки Андрія не заперечували проти шлюбу. Завідувачка органом РАЦС не прийняла заяви, пояснивши, що шлюб не може бути зареєстрований, оскільки Ірина та Андрій близькі родичі.

Розкрити зміст термінів «шлюб», «фактичний шлюб», «фіктивний шлюб», «родичі» та «близькі родичі», «шлюб, що не відбувся».

Назвати перешкоди до взяття шлюбу.

За яких умов фактичні шлюбні відносини мають юридичне значення?

Назвати негативні наслідки фактичних шлюбних відносин.

Яка Ваша думка щодо легалізації свободи шлюбних відносин?

Чи можна оспорювати відмову в реєстрації шлюбу і до якого органу?

2. Чалий звернувся з позовом про визнання шлюбу, зареєстрованого між померлим батьком позивача Власенком і Смалько, недійсним. Позивач показав, що реєстрацію шлюбу було проведено у приміщенні лікарні без дотримання місячного строку з дня подачі заяви до органів РАЦС, і що цей шлюб є фіктивним, бо він укладений напередодні смерті Власенка, який уклав шлюб лише для того, щоб позбавити спадщини свого єдиного спадкоємця за законом – брата, з яким померлий був у поганих стосунках. На суді з'ясувалося, що Власенко і Смалько насправді довгий час були у близьких стосунках. Лікар, якого було викликано як свідка, показав, що Власенко до моменту смерті був при свідомості.

Як слід вирішити цю справу?

З якого моменту виникають подружні права та обов'язки.

Навести приклад винятку з встановленого правила щодо моменту виникнення шлюбних відносин.

Розробіть структурно-логічну схему прав та обов'язків подружжя.

3. Розв'язати тестові завдання:

1. Шлюб реєструється після спливу:

- а) 6 місяців з дня подання заяви;
- б) 3 місяців з дня подання заяви;
- в) 1 місяця з дня подання заяви;
- г) 10 днів після подання заяви.

2. Зарученими вважаються особи:

- а) які одружилися;
- б) які подали заяву до органу ДРАЦСу про реєстрацію шлюбу;
- в) які бажають одружитися;
- г) які подають заяву до органу ДРАЦСу про розлучення.

3. Шлюбний вік встановлений:

- а) для чоловіків 18 років, для жінок – 17 років
- б) для чоловіків і жінок 18 років
- в) для чоловіків 17 років, для жінок – 16 років
- г) для чоловіків 18 років, для жінок – 16 років

3. Порядок укладення шлюбу врегульовує:

- а) Шлюбно-сімейний кодекс України;
- б) Цивільний кодекс України;
- в) Земельний кодекс України;
- г) Сімейний кодекс України.

4. Вільний союз жінки та чоловіка, зареєстрований в органах РАЦСу – це:

- а) сім'я;
- б) шлюб;
- в) цивільний шлюб;
- г) правильні варіанти б) і в).

5. Подання заяви про шлюб можлива через представника у разі, якщо:

- а) є нотаріально посвідчена довіреність на представника;
- б) заяву подає законний представник;
- в) немає заперечень під час одруження;
- г) правильна відповідь не зазначена.

Тема 5. Застосування Сімейного кодексу України до іноземців та осіб без громадянства. Застосування законів іноземних держав та міжнародних договорів в Україні

1. Завдання для самоперевірки засвоєних знань

Дати відповідь на контрольні питання:

1. Поняття сімейних відносин з іноземним елементом.
2. Особливості правового регулювання сімейних відносин за участю іноземців та осіб без громадянства.
3. Колізійна норма сімейного права.
4. Визнання батьківства в Україні та батьківства, встановленого за межами України.
5. Шлюб між громадянами України, які проживають за межами нашої держави

2. Виконати практичне завдання:

1. Поясніть, як визначаються особисті та майнові правовідносини подружжя якщо:

- а) подружжя має постійне місце проживання у Вільнюсі;
- б) один з подружжя проживає у Вільнюсі, а інший – у Києві, і вони мають одне і те саме громадянство;
- в) один із подружжя є громадянином України і проживає в Києві, а інший – Литви і проживає у Вільнюсі;
- г) вказані особи не мали спільного місця проживання на території України та Литви.

Поясніть, законодавство якої країни застосовується у справах розірвання шлюбу, якщо:

- а) подружжя – громадяни України, а проживають у Вільнюсі;
- б) на момент подання заяви про розірвання шлюбу один із подружжя є громадянином України і проживає у Києві, а інший – Литви і проживає у Вільнюсі.

Відповідно до законодавства якої країни вирішуються справи про встановлення і оспорювання батьківства та про встановлення народження дитини від шлюбу між іноземними громадянами, якщо дитина від народження українського походження, а проживає у Вільнюсі?

2. Консульською конвенцією між Україною і Туркменистаном (конвенцію ратифіковано Законом України № 529-XIV від 19 березня 1999 року) встановлено, що консульська посадова особа має право реєструвати одруження та розірвання шлюбів між громадянами акредитуючої держави згідно із законодавством акредитуючої держави.

Чи зобов'язані громадяни Туркменистану, які уклали консульський шлюб, дотримуватися законів та правил держави перебування щодо сімейних відносин?

Хто здійснює нагляд за станом утримання та виховання дітей – громадян України, усиновлених іноземними громадянами, до досягнення ними 18-річного віку?

Назвати три нормативних акти, що регулюють взяття консульських шлюбів. Пояснити зміст термінів «право крові» та «право ґрунту».

3. Розв'язати тестові завдання:

1. Консолідація, як один із засобів вдосконалення сімейного законодавства – це:

- а) такий засіб удосконалення нормативних актів, коли в них включаються всі подальші зміни та доповнення, а частини, які втрачали своє значення, навпаки, вилучаються з акту;
- б) діяльність щодо об'єднання законодавства в укрупнені акти, кодекси; це такий спосіб систематизації законодавства, при якому упорядкування форми раніше виданого законодавства провадиться поряд з удосконаленням його змісту по суті;
- в) об'єднання нормативних актів, виданих у різний час з одного й того ж питання, але зосереджених у різних актах, у новий єдиний акт зведеного характеру;
- г) правотворча діяльність компетентних органів по усуненню з законодавчих актів колізій.

2. Інкорпорація як один із засобів вдосконалення сімейного законодавства – це:

- а) такий засіб удосконалення нормативних актів, коли в них включаються всі подальші зміни та доповнення, а частини, які втрачали своє значення, навпаки, вилучаються з акта;
- б) діяльність щодо об'єднання законодавства в укрупнені акти, кодекси; це такий спосіб систематизації законодавства, при якому упорядкування форми раніше виданого законодавства провадиться поряд з удосконаленням його змісту по суті;
- в) об'єднання нормативних актів, виданих у різний час з одного й того ж питання, але зосереджених у різних актах, у новий єдиний акт зведеного характеру;
- г) правотворча діяльність компетентних органів по усуненню з законодавчих актів колізій.

3. Кодифікація, як один із засобів вдосконалення сімейного законодавства, - це:

- а) такий засіб удосконалення нормативних актів, коли в них включаються всі подальші зміни та доповнення, а частини, які втрачали своє значення, навпаки, вилучаються з акта;
- б) діяльність щодо об'єднання законодавства в укрупнені акти, кодекси; це такий спосіб систематизації законодавства, при якому упорядкування форми раніше виданого законодавства провадиться поряд з удосконаленням його змісту по суті;
- в) об'єднання нормативних актів, виданих у різний час з одного й того ж питання, але зосереджених у різних актах, у новий єдиний акт зведеного характеру;
- г) правотворча діяльність компетентних органів по усуненню з законодавчих актів колізій.

4. Колізійні норми сімейного права містяться у:

- а) Законі України «Про міжнародне приватне право»;
- б) Законі України «Про нотаріат»;
- в) Законі України «Про шлюб»;
- г) Цивільному кодексі України.

5. Укладення шлюбу між іноземцями в Україні врегульовано:

- а) Сімейним кодексом України;
- б) Законом України «Про міжнародне приватне право»;
- в) Законом України «Про нотаріат»;
- г) Цивільним кодексом України.

МОДУЛЬ 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СІМЕЙНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Тема 6. Особисті немайнові права й обов'язки подружжя

1. Завдання для самоперевірки засвоєних знань

Дати відповідь на контрольні питання:

1. Поняття та характеристика особистих правовідносин за участю подружжя.
2. Право на вибір прізвища подружжя та на його зміну.
3. Право на материнство та батьківство.
4. Право на розподіл обов'язків і спільне вирішення питань життя сім'ї.
5. Обов'язок подружжя турбуватися про сім'ю.

2. Виконати практичне завдання:

1. Подружжя домовилося, що дружина поїде на стажування до Англії, а чоловік працюватиме і доглядатиме за дитиною.

Чи порушує така угода принцип рівності між подружжям, якщо подружжя добровільно її уклало?

Пояснити рівність подружніх прав і обов'язків?

2. Оксана Авриненко звернулася до суду з позовом про розірвання шлюбу, посилаючись на те, що її чоловік вимагає, щоб вона залишила роботу за фахом і працювала тільки у його приватній фірмі, доглядала за дитиною і проживала з його батьками.

Чи має одружена особа право самостійно вибирати роботу і місце проживання?

Чи може бути задоволений цей позов? Пояснити чому.

3. Розв'язати тестові завдання:

1. Визначити особисте немайнове право:

- а) на батьківство;
- б) на утримання;
- в) на аліменти;
- г) на майно, набуте за час шлюбу.

2. Визначити нормативний акт, який визначає особисті немайнові права подружжя:

- а) Сімейний кодекс України;
- б) Закон України «Про фермерське господарство»;
- в) Земельний кодекс України;
- г) Цивільний кодекс України.

3. Визначити основні види прав подружжя:

- а) особисті немайнові;
- б) майнові;
- в) житлові;
- г) правильний варіант а) і б).

4. Визначити особисте немайнове право подружжя:

- а) на повагу до своєї індивідуальності;
- б) на турботу про іншого з подружжя;
- в) на спільну сумісну власність;
- г) на роздільну власність.

5. Визначити особистий немайновий обов'язок подружжя:

- а) на повагу до своєї індивідуальності;
- б) турбуватися про іншого з подружжя;
- в) на спільну сумісну власність;
- г) на роздільну власність.

Тема 7. Майнові права та обов'язки подружжя

1. Завдання для самоперевірки засвоєних знань

Дати відповідь на контрольні питання:

1. Законний правовий режим майна подружжя.
2. Поняття права власності подружжя.
3. Законодавство про право власності подружжя.
4. Правовий режим роздільного (особистого) майна подружжя.
5. Право спільної сумісної власності подружжя.

2. Виконати практичне завдання:

1. Подружжя тривалий час проживало окремо, фактично спільне життя припинилось, але шлюб не було розірвано в установленому законом порядку. У цей час дружина, яка проживала з батьками, придбала однокімнатну квартиру.

Які критерії визначатимуть належність майна до спільної власності подружжя?

Пояснити терміни: «володіння майном», «користування майном» та «розпорядження майном».

Чи може бути проведено поділ спільного майна подружжя під час перебування у шлюбі (після розірвання шлюбу)?

2. Під час розірвання шлюбу між подружжям не досягнуто згоди з приводу поділу майна, яке вони нажили за 25 років спільного життя. Чоловік, науковий співробітник, придбав велику наукову бібліотеку, подружжя придбало гарнітури жилої кімнати, спальні, кабінету, а також люстри тощо. Чоловік претендував на жилий будинок, який дружина одержала у дарунок від батьків до одруження.

Як суд повинен поділити майно між подружжям?

За якої умови чоловік матиме право і на будинок, дарований дружині?

3. Розв'язати тестові завдання:

1. Шлюбний контракт укладається:

- а) в усній формі;
- б) в письмовій формі з нотаріальним посвідченням;
- в) в простій письмовій формі;
- г) в будь-якій формі.

2. Визначити майнове право подружжя:

- а) на майно, набуте за час шлюбу;
- б) не успадковане іншим з подружжя майно;
- в) надавати утримання;
- г) правильна відповідь не зазначена.

3. Що не може бути підставою припинення права приватної власності на успадковану за час шлюбу земельну ділянку чи її частину:

- а) добровільна відмова від земельної ділянки її власника;
- б) відчуження земельної ділянки за рішенням її власника;
- в) відчуження земельної ділянки для суспільних потреб;
- г) систематичної несплати орендної плати за користування земельною ділянкою.

4. Який орган здійснює державну реєстрацію успадкованого за час спільного проживання нерухомого майна одним з подружжя:

- а) державний реєстратор;
- б) головне управління юстиції області;
- в) правильними є варіанти а) і б);
- г) нотаріус.

5. Чи потрібна згода дружини на продаж нерухомого майна, набутого за час шлюбу?

- а) потрібна у будь-якому разі;
- б) не потрібна;
- в) залежить від вартості майна;
- г) лише при наявності спору.

Тема 8. Правовідносини між батьками і дітьми

1. Завдання для самоперевірки засвоєних знань

Дати відповідь на контрольні питання:

1. Визначення походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою.
2. Оспорювання батьківства, материнства.
3. Підстави, порядок і наслідки позбавлення батьківських прав.
4. Відібрання дитини від батьків без позбавлення батьківських прав.
5. Обов'язок батька, матері утримувати дитину та його виконання.

2. Виконати практичне завдання:

1. Климов тривалий час (більше року) перебував у закордонному відрядженні. Коли він повернувся з відрядження, то дізнався, що дружина народила дитину. У зв'язку з тим, що Климов із дружиною прожив п'ять років і у них не було дітей, він погодився записатися батьком дитини. Через чотири роки після народження дитини він залишив сім'ю. Климова подала до суду позовну заяву про стягнення з Климова аліментів. У суді відповідач позов не визнав на тій підставі, що він не є батьком дитини, і подав документи, якими обґрунтував це твердження.

Який строк позовної давності передбачено для оспорювання батьківства (материнства)?

Чи має право оспорювати батьківство особа, яка записана за власною заявою батьком дитини?

Як вирішити справу?

2. Петренко звернувся до органів РАЦС із проханням записати його батьком у свідоцтво про народження сина від Дмитренко. Петренко пояснив, що з Дмитренко він знаходився у фактичних шлюбних відносинах, але взяти шлюб вона не бажала. Після народження сина вона передала дитину своїм батькам, а сама не займається вихованням дитини, тому він хоче оформити батьківство і взяти свою дитину на виховання.

Чи потрібна згода матері дитини на проведення запису у свідоцтво про народження сина?

Яке рішення повинен винести орган РАЦС?

3. Розв'язати тестові завдання:

1. Діти мають право:

- а) на повагу до своєї індивідуальності;
- б) на турботу про них;
- в) на спільну сумісну власність;
- г) правильні варіанти а) і б).

2. Право на аліменти мають:

- а) неповнолітні діти;
- б) повнолітні син чи дочка, що продовжують навчатися, однак до 23 років;
- в) непрацездатні батьки;
- г) усі варіанти правильні.

3. Зловживання алкогольними напоями є підставою для:

- а) позбавлення батьківських прав;
- б) обмеження батьківських прав;
- в) відновлення батьківських прав;
- г) правильна відповідь не зазначена.

4. Якщо дитина народжена у шлюбі, то:

- а) її батьками вважаються жінка, що народила дитину та її чоловік;
- б) її батьками вважаються жінка, що народила дитину та чоловік за її вказівкою;
- в) її батьками вважаються жінка, що народила дитину та чоловік, що фактично з нею проживав;
- г) правильна відповідь не зазначена.

5. Батьки малолітніх дітей є для них:

- а) опікунами;
- б) піклувальниками;
- в) патронами;
- г) правильна відповідь не зазначена.

Тема 9. Припинення шлюбу.

1. Завдання для самоперевірки засвоєних знань

Дати відповідь на контрольні питання:

1. Поняття припинення шлюбу.
2. Підстави припинення шлюбу.
3. Порядок розірвання шлюбу органом реєстрації актів цивільного стану.
4. Розірвання шлюбу в судовому порядку.
5. Правові наслідки розірвання шлюбу.

2. Виконати практичне завдання:

1. Судом встановлено, що один із подружжя приховав, знищив чи пошкодив спільне майно або використав його на свій розсуд усупереч волі іншого і не в інтересах сім'ї.

Чи враховується зазначене майно або його вартість при його поділі?

2. У судовій практиці іноді виникає питання щодо наслідків, які настають, коли подружжя після винесення рішення суду про розірвання шлюбу примирилося.

Як, на Вашу думку, має вирішуватися це питання, якщо одним з подружжя одержано свідоцтво про припинення шлюбу в органах РАЦС або розлучення на підставі рішення суду в органах РАЦС не було оформлене?

Чи встановлено законом мотиви, які можуть бути підставою для розірвання шлюбу?

Які мотиви, на Вашу думку, можуть бути підставою для розірвання шлюбу?

Чи може суд, враховуючи конкретні обставини справи, відмовити в позові про розлучення?

3. Розв'язати тестові завдання:

1. Припинення шлюбу – це:

- а) реєстрація органом РАЦСу припинення взаємних прав та обов'язків чоловіка та дружини на майбутнє;
- б) призупинення відносин між чоловіком і дружиною;
- в) встановлення режиму окремого проживання;
- г) правильна відповідь не зазначена.

2. Система галузі сімейного права включає:

- а) публічне сімейне право;
- б) приватне сімейне право;
- в) норми права та правові інститути;
- г) правильні варіанти а) і б).

3. Публічне сімейне право регулює:

- а) питання державного впливу на сімейні правовідносини;
- б) особливості власності та господарювання, рівноправність приватної власності на землю та засоби виробництва з іншими формами власності;
- в) діяльність суб'єктів господарювання;
- г) взаємодію суб'єктів господарювання з органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими організаціями.

4. Важелями державного регулювання сімейних правовідносин є:

- а) система оподаткування;
- б) кредитно-фінансовий механізм;
- в) спеціальні цільові програми;
- г) всі варіанти правильні.

5. Регулювання сімейних правовідносин здійснюється з допомогою:

- а) системи оподаткування;
- б) кредитно-фінансового механізму;
- в) цінового регулювання виробництва сільськогосподарської продукції;
- г) правильний варіант не зазначений.

Тема 10. Усиновлення. Опіка та піклування. Патронат над дітьми

1. Завдання для самоперевірки засвоєних знань

Дати відповідь на контрольні питання:

1. Поняття та значення усиновлення.
2. Право на усиновлення дитини.
3. Суб'єкти відносин щодо усиновлення, вимоги, встановлені законом для усиновлювачів.
4. Умови усиновлення та порядок його здійснення.
5. Право на таємницю перебування на обліку тих, хто бажає усиновити дитину.

2. Виконати практичне завдання:

1. Громадянин Кравченко взяв шлюб із Даньченко, у якої був син від першого шлюбу. Бажаючи створити сім'ю, чоловік усиновив 6-річного хлопчика, одержавши згоду його кровного батька. Через рік після усиновлення між подружжям почалися конфлікти, які призвели до того, що Даньченко, не розірвавши шлюбу, повернулася з сином до першого чоловіка, і вони стали проживати однією сім'єю. Через два роки Даньченко подала позов до районного суду на усиновителя хлопчика про стягнення аліментів на утримання усиновленого ним хлопчика. Кравченко проти позову заперечував, посилаючись на те, що за таких обставин усиновлення має бути припинено.

Яке рішення повинен винести суд?

2. Подружжя Бобрових взяло з дитячого будинку дворічну дівчину і удочерило її.

Через десять років мати дівчинки почала вимагати повернення дитини, заявивши, що вона народила дочку від випадкового зв'язку, тому відмовилася від виховання дитини, а зараз вона зрозуміла свою помилку і хоче виховувати дівчинку.

Чи має право рідна мати вимагати повернення своєї дитини?

В яких випадках збереження таємниці усиновлення не передбачено?

Які мотиви цього рішення?

Розробити структурно-логічну схему підстав для визнання усиновлення недійсним та його скасування.

3. Розв'язати тестові завдання:

1. Визначте спеціальний нормативно-правовий акт, яким визначено вимоги до усиновлення:

- а) Закон України «Про усиновлення»;
- б) Закон України «Про нотаріат»;
- в) Цивільний кодекс України;
- г) Сімейний кодекс України.

2. Який нормативно-правовий акт встановлює порядок усиновлення?

- а) постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей»;
- б) Закон України «Про безпечність і якість харчової продукції»;

- в) наказ Міністерства освіти і науки «Про затвердження Положення про присвоєння відповідних статусів суб'єктам з усиновлення»;
- г) правильна відповідь не зазначена.

3. Який нормативно-правовий акт визначає особливості створення прийомних сімей?

- а) Закон України від 2 березня 2015 р. «Про ліцензування видів господарської діяльності»;
- б) Положення про прийомну сім'ю, затверджене постановою Кабінету Міністрів України;
- в) наказ Міністерства освіти і науки «Про затвердження Положення про присвоєння відповідних статусів суб'єктам з усиновлення»;
- г) правильна відповідь не зазначена.

4. Який нормативно-правовий акт врегульовує питання допомоги сім'ям з дітьми?

- а) Закон України від 2 березня 2015 р. «Про ліцензування видів господарської діяльності»;
- б) Положення про прийомну сім'ю, затверджене постановою Кабінету Міністрів України;
- в) Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми»;
- г) правильна відповідь не зазначена.

5. Який нормативно-правовий акт містить загальні вимоги до реєстрації походження дитини, що усиновлюється?

- а) Закон України від 2 березня 2015 р. «Про ліцензування видів господарської діяльності»;
- б) Положення про прийомну сім'ю, затверджене постановою Кабінету Міністрів України;
- в) Закон України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану»;
- г) правильна відповідь не зазначена.